

I LIETUVIŠKĄJĮ JAUNIMĄ LAISVAJAME PASAULYJE

LIETUVOS JAUNIME,

(ELTA). Šiemet, minint 1940 ir 1941 metų birželio tragiškuosius įvykius, lietuvių jaunimas Amerikos Jungtinėse Valstybėse įteikė jų Prezidentui petiją, kad būtų imtasi priemonių pašalinti iš Lietuvos Sovietų okupantus ir patikrinti lietuvių tautai laisvę ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Petiją pasirašė apie 40.000 lietuviško jaunimo.

Tas Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviškojo jaunimo žygis didžiai vertinamas. Jis dar kartą priminė laisvajam pasauliui, kad Sovietų pavergtų valstybių tarpe yra ir Lietuva, kad bolševizmo pavojus tebegresia laisvajam pasauliui ir kad talka pasaulyje yra nedaloma ir negali būti pasiekta, kol Vakarų ir Rytų santykiai nėra sutvarkyti tautų laisvini- mo pagrindu. Ši peticija taip pat atkreipė galingiausios pasaulyje valstybės Preziden-

to dėmesį į Sovietų okupuotos Lietuvos žmonių pavergimą ir teisėtą reikalavimą išlaisvinti.

JAV lietuviško jaunimo pastangas Vilkas užgėrė ir rėmė, kartu reikšdamas di- džią padėką šio žygio iniciatoriams, Jau- nimo Centriniam Komitetui už atliktą darbą ir visiems, kurie šį žygį rėmė ar bent kuriuo būdu prie jo prisidėjo. Visi jie dar kartą parodė, kad Lietuvos laisvę yra brangi ir siektina visoms lietuvių kar- toms.

Vilkas laiko, kad lietuviškojo jaunimo žy- gis JAV yra sėkmingas pavyzdys lietuviš- kam jaunimui visuose laisvuose kraštuose. Tad Vilkas kreipiasi į lietuvišką jaunimą visame laisvajame pasaulyje, prašo paruoš- ti panašaus pobūdžio petijas iki 1957 metų vasario 16 ir tą dieną, Lietuvos Ne- priklausomybės šventės proga, jas įteikti laisvojo pasaulio valstybių vyriausybėms.

Darbą reikia pradėti tuoj neatidėliojant. Kraštuose, kur yra lietuviškojo jaunimo

organizacijų, jos prašomos imtis iniciaty- vos ar sudaryti peticijos akcijos centrą, Lietuvių Bendruomenės prašomos sudary- ti peticijų akcijai jaunimo branduolius ir talkininkauti jiems uždavinį atlikti. Peti- cijos turi būti iš anksto parašytos, atskiri lapai parašams laiku išspausdinti, išsiun- tinėti ir nustatytu terminu grąžinti akcijos centrui, kad būtų kartu su peticija gražiai įrišti ir įteikti valstybės galvai, išsirūpinus audienciją iš kalno.

Vliko Prezidiumas tiki, kad siūlomoji peticijų akcija lietuviškojo jaunimo bus širdim priimta. Jaunimo organizacijos yra prašomos tuoj sudaryti centrinius komite- tus akcijoms kraštuose vadovauti ir su- sisiekti su Vliko Prezidiumu šiuo adresu: 8566, 98th Street Woodhaven 21, N.Y. USA.

Lietuvos Jaunime, pavergtoji Tėvynė šiandien yra reikalinga ir Tavo pagalbos daugiau negu bet kada!

VLIKO PREZIDIUMAS

MINISTERIS LOZORAITIS

SVEICARIJOJE

Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozorai- tis, sugrįžęs iš Amerikos Jungtinių Vals- tybių, lankėsi Sveicarijoje ir ta proga su- sitiko su pasiuntinybės patarėju Dr. A. Geručiu. Pasimatymo metu buvo aptarti aktualieji politiniai klausimai.

500 JAU IŠVYKO

Vilniau radijo pranešimu, rugpjūčio 25 d. į Donbasą pirmuoju ešalonu išvyko apie 500 „jaunųjų patriotų“. Skelbiama, kad jie visi „išreikšė pasiryžimą šventai įvyk- dyti partijos ir vyriausybės iškeltus uždavi- nius“. Jaunuolių vardu per mitingą pa- brėžta kad jie „nepabėgs naujo darbo, garbingai įvykdys savo pareigą tėvynei“. Vilniaus radijo 1956. VIII. 29 pareiškimu, išsiųstųjų į Donbasą lietuvių „pasiunti- nių“ 600 buvo nugabenta į Makajevską. Atvykusieji dirbs 8-se Donbaso kasyklose. Žmonės buvo tuojau paskirstyti į darbo- vietas.

Šiuo metu Sovietai labai skatina anglių gamybą, siūdamai sunkiauji anglies ka- simo darbų atlikti parinktuosius jaunuo- lius ir merginas, apšaukdami juos savano- riais. 1960 m. numatoma padidinti anglies gamybą iki 593 milijonų tonų per metus. Į pirmąją partiją parinktųjų vad. „sava- norių“ buvo pristatyta iš visų svarbiausių Lietuvos miestų. Išsiųsti įvairių speciali- bių žmonės. Tarp jų didelę grupę sudarė ir paleistieji iš kariuomenės. Vilniaus ra- dijo teigimu, išsiunčiamieji tiesiog verke iš džiaugsmo, kad jiems teko tokia garbin- ga misija...

Volgos — Baltijos vandens kelią bolše- vikai yra pasiryžę rekonstruoti, pagilinda- mi dabartinį kanalą ir iškasdami naują. Tuo būdu norima žymiai padidinti perve- žamų krovinių apyvartą, paspartinti laivų praplaukimą ir baigti sukurti vieningą vandens transporto sistemą Sov. Sąjungos europinėje dalyje. Ir ča, netenka abejoti, bus taip pat pasiūsta „savanorių“ iš Lie- tuvos.

* * *

Per Vilniaus radiją bolševikai kartkar- tėmis transliuoja radijo vandenėlį. „Kuo būti“. Joje duodama patarimų, kokių mokslus jaunimas turėtų pasirinkti, kiek, žinoma, dabartinėmis sąlygomis iš viso okup. Lietuvoje galima pasirinkti būsimą- ją profesiją. 1956. IX. 10 per Vilniaus ra- diją paskelbta, kad šia vandenėle, nors ir sumažėjus paklausimų skaičiui, nutarta transliuoti per išėjus metus — kas dvi — trys savaitės. Pirmoji šios rūšies trans- liacija duota 1956. IX. 10, plačiau paaiš- kinant apie lakūno profesiją. (S)

* * *

Dėl komunistų partijos uždraudimo Vo- kietijoje, kaip antikonstitucinės, vokiečių konstitucinis teismas ir federalinė vyriau- sybė pagal komunistines direktyvas plūs- tamai taip pat okup. Lietuvoje. Per radijo pranešimus ir spaudą skelbiama, kad tai „naujas pasikėsinimas prieš taiką ir de- mokratybę“, „terroristinis Bonnos valdžios organų aktas“, „vokiečių tauta neleis įka- linti savo proto, garbės ir sąžinės“ — ir panašūs komunistiniai plūdiniai. Komun- istų partija Vokietijoje, per 1932 m. rinki- mus gavusi 6 milijonus balsų, per pasku- tinius rinkimus į Vokietijos fed. parla- mentą tegavo vos 607.000. Konstitucinio teismo sprendimas, apimęs 452 puslapius, buvo ruošiamas tryliką mėnesių. Paskuti- niu metu partija turėjo apie 70.000 regis- truo- tų narių, leido 13 kom. dienraščių su 48.000 abonentu ir 4 savaitraščius su 100.000 abonentu. Bet spaudina buvo daugia, nes kiti egzemplioriai būdavo sūntinėjami propagandiniais sumetimais. Neaišku dar, kaip bus su 600 komunisti- nių laikraščių žmonės. Dabar komunistai negalės jau viešai vykdyti išdavimo ir rinkti sovietams reikalingų agentūrinių ži- nių. Komunistų partijos yra uždraus 30 kraštų. (Elta)

* * *

Vilniuje pasirodė įvairių delegacijų iš užsienio, ypač iš įvairių komunistinių kraštų. Į Vilnių nuvykusiems Anglijos — Sovietų draugystės delegatams buvo apro- dyta Gedimino pilis, šv. Petro ir Povilo, šv. Onos bažnyčios, net Aušros Vartai (žiūrėkite: kokie lietuviai pamaldūs ir ko- kiai ten religijos laisvė...). Britams didelį įspūdį padaręs ypač Dailės muzėjus.

* * *

Belgrade, šia savaitė Chruščiovas at- vyksta kelioms dienoms į Jugoslaviją pa- lilsėti.

CHRUŠCIOVAS „ATOSTOGAUJA“ PAS TITO

TREČIADIENIS. Belgrade laukiama at- vykstant Chruščiovui. Nors oficialiai buvo pranešta, kad rusų komunistas Nr. 1 at- vyks „pailsėti“, laukiama, kad tas vizitas bus kaip ir visi komunistų vadų žygiai, ne be tikslo. Tas tikslas siejamas su neva ir vėl atšalusia rusų-jugoslavų draugyste. Pri- menama, kad Titui viešint Maskvoje, bu- vė aiškiai pasisakyta, jog kiekviena „so- cialistinė valstybė“ gali pasirinkti sau tin- kamiausią „kelią į komunizmą“. Tačiau Poznanės įvykiai rusus matomai privertė peržiūrėti savo naujas teorijas ir „destali- nizavimas“ ne tik stabtelėjęs, bet Chruš- čiovas pradėjęs „eiti atgal“ ir nusileisti ga- lingai staliniskajai opozicijai — Stalino gvardijai, kuri Rusijoje dar stipri. Todėl Chruščiovo užsimojimai nedavė ypatingų rezultatų „atitaisant Stalino klaidas“. Tos klaidos „atitaisytos“ tik žodžiais. Tiesa, vienu kitur išbrauktas Stalino vardas, nu- imta statula, pakeisti tekstai vadovėliuose. Vergų stovyklos veikia ir kol jos yra, ber- gždžia kalbėti apie pasikeitimus Rusijoje. Chruščiovas Tito atžvilgiu nusikalto, pa- skleisdamas satelitų tarpe kompartinę in- formaciją, rekomenduojančią su Jugosla- vija nedraugauti ir nesekti jos pavyzdžiu. Nestebėtina, kad Tito simpatijos Chruščio vui kiek atvėso. Asmeniški kontaktai gal ir vėl sušildys bendradarbiavimą, kuris ru- sams būtinai reikalingas šiuo metu, kada ruošiamasi netikėtumams Artimuose Ry- tuose.

ANTI-NEUTRONAS

KETVIRTADIENIS. Keturi Kalifornijos Universiteto fizikai paskelbė, kad jiems pa- vyko atrasti anti-neutroną, naują dalelę, kuri naikina medžiagą.

Anti-neutrone nepaprasta savybė yra ta, kád, kuomet jis prisartina prie paprasto neutrono atomo širdyje, abi dalelės vie- na kitą naikina. Tuo metu dalelės atpa- laiduoja energiją 700 kartų didesnę, kaip toji, kuri yra gaunama per reakciją vande- nio bomboje.

Mokslininkai, kurių darbams vadovauja prof. Edward Lofgren, paskelbė, kad nau- jasis išradimas tuo tarpu neturi praktiš- kos reikšmės, t. y. nenumatomas praktiš- kai panaudoti. Tačiau kiti universiteto mokslininkai pastebi, kad pirmą kartą kai pavyko suskaldyti-uranijumo atomą prieš kelis metus, taip pat nebuvo numatyta, kad išlaisvintą energiją bus galima kur nors praktiškai pritaikinti.

SUEZO BEDOS

PENKTADIENIS. Nasserui suvalstybi- nus Suezą kanalą, Vakarų valstybėms ne pavykus susitarti su Nasseru dėl tarptauti- nės kanalo administracijos, Didžioji Brita- nija, Prancūzija ir JAV nutarė steigti taip vadinamą kanalą naudotojų bendrovę. Ben- drovė, pasiremdama 1888 metų konvenci- ja, naudos savo locmanus ir ims rinkliavą nuo visu per kanalą plaukiančių laivų. Egiptui bus mokama tam tikra pajamų da- lis už naudojimąsi kanalo įrengimais. To- kiam planui Nasseras nepritaria. Jis laiko, kad tai ne kas kita, kaip tik atgaivinimas kitoje formoje buvusios tarptautinės Sue- zų bendrovės. Dabar laukiama kaip šis planas bus vykdomas. Yra nuomonių, kad Egiptas gali tokios bendrovės laivų nepra- leisti. Tokiu atveju byla atsidurtų JT Sau- gomos Komisijoje. Egiptui pasipriešinus, didžiosios valstybės gali bandyti plaukti per kanalą be sutikimo. Tokiu atveju tek- vų vartoti taip vadinamą karinę interven- ciją, kas būtų lygu karui Artimuose Ry- tuose. Vakarai svarsto kanalo boikoto klausimą. Tatai, esa, paklupdytų Nasserą ir diskredituotų jo politiką. Padėtis tebėra labai įtempta juo labiau, kad Sovietų Sa- junga paskelbė, jog ji yra užinteresuota, kad Kanalo Zonoje būtų ramu. Nasseras taip pat šaukia konferenciją, kurioje kvie- čia dalyvauti visus kraštus, pasirašiusius 1888 metų konvenciją.

ANGLIJOS BOMBONESIAI

ŠESTADIENIS. Naujieji britų spausmi- niai Victor ir Vulcan keturių motorų bom- bonešiai jau raizdo Didž. Britanijos padan- gę. Jų trikampinį pavidalą dažnai galima pastebėti ir virš Londono. Spauda aiškina, kad tokie atominę ir vandenilio bombą ne- šą lėktuvai Britanijai reikalingi. Visi ži- no, kad šiuo metu nuolatine Europos pa- kraščių sargybą neša JAV taip vadinama Strategic Air Command, kurios lėktuvai patruliuoja dieną ir naktį, laukdami įsa- kymų veikti. Tačiau Churchillis neperse- uiausiai pabrėžė, kad Britanija turinti tu- rėti moderniausius bombonešius, nes nuo sugebėjimo pulti nedelsiant ir pačius ma- žiausius priešo taikinius, grėsiančius Bri- tanijai, yra gyvybės ir mirties klausimas.

NAUTILO KELIONE

JAV atominis povandeninis laivas Nau- tilus, iki šiol jau išplaukiojo 150.000 jūrų mylių po pasaulio vandenynus. Skaitoma, kad Nautilo statyba apsimokėjusi ir davu si didelio patyrimo JAV laivyno specialis- tams. Kitais metais JAV laivynas turės pirmąjį 11.000 tonų karo laivą, varomą ato- minės jėgos, o 1958 metais bus pastatytas ato- minis lėktuvnešis.

Atominiai laivai daug pranašesni už di- zelinis laivus argarlaivius todėl, kad su keliais kilogramais atominio kuro jie gali plaukioti kelis metus. Tokiu būdu, jie turi neribotą veikimo spindulį ir vieton kuro atsargų, gali važti kitą naudingą krovini.

ŠV. TĖVAS IŠPEJA GIRTUOKLIUS

SEKMADIENIS. Šv. Tėvas įspėjo tiki- nčiuosius, nurodydamas alkoholio pavojus. Kalboje, pasakytoje per priėmimą grupės airių policininkų, priklausančių šventosios širdies Draugijai, Šv. Tėvas pasakė: „Mes reiškiamo baimės ne vien dėl Airijos, bet ir dėl kitų kraštų, esančių už Airijos ribų. Daugelyje pasaulio kraštų nesusilaikymas prieš alkoholį, šiandien tapo žiauria grės- me ir tikra dvasine tragedija tūkstančiams sielų. Tai socialinis blogis, dvasios griovi- mas.“

KARTUS ŽODZIAI

PIRMADIENIS. Socialistų partijos orga- nas „Le Populaire“ rašo, kad šia savaitę prancūzų ministeris pirmininkas socialis- tas Mollet, lankysis Londone ir bandys per kalbėti britu socialistų lyderį Gaitskell'į pakeisti savo laikyseną Suezų krizės atžvil- giu. Laikraštis rašo, kad darbiečių parti- ja neturinti jokio pagrindo kaltinti Edena, kaip prancūzų kolonializmo įrankį ir saky- ti, kad prancūzų socialistų vyriausybė vyk- danti kolonialistinę ir imperialistinę poli- tiką Šiaurės Afrikoje ir Artimuose Rytu- se. Laikraštis sako, kad tokia nuomonė esanti ne kas kita, kaip komunistų propa- ganda ir pritarimas didžiausiam socializ- mo priešiui. Straipsnis baigiamas taip: „Mums, prancūzams socialistams, mažai rūpi Suezų kanalo bendrovės interesai, ir mes galėtume paaukoti kanalą taikos iš- laikymui, tačiau mes niekad os neaukosi- me tarptautinio padarumo“.

ANTRADIENIS. Londono „Daily Mail“ paskelbė sensacingą žinią. Buves socialis- tų atstovas Britu parlamente, žinomas žu- rnalistas Tom Driberg, kuris neseniai lan- kėsi Maskvoje ir ten kalbėjosi su Chruš- čiovu, taip pat matėsi ir su britų buvusiais diplomatais Burgess ir Maclean, kurie pa- slaptinai dingio prieš penkeris metus. Apie juos daugiau sužinota tik šių metų vasario mėnesį, kada jie nelaukiai sukvietė žurnas- listų pasikalbėjimą ir jiems be komentarų įteikė pareiškimą, jog jie „sveiki, gyvi ir laimingi“ socializmo sostinėje, Maskvoje. Kaip jie apledo britų užsienio reikalų mi- nisteriją ir kodėl? Į šiuos du klausimus nie kas iki šiol išsamiau neatsakė. Buvo pa- skelbta tik daug įvairių spėliojimų. Liepos mėnesį Burgess motina viešėjo pas savo sūnų Maskvoje, tačiau ji atsisakė žurnalis- tams duoti bet kokių žinių.

Dabar Tom Driberg pažadėjo atskleisti visas paslaptis. Jau dabar Dribergas pa- brėžia, kad nors jis ir nepritarė tokiam Burgess pabėgimui iš Anglijos, jis įsitiki- nęs, kad Burgess nebuvo nei šnipas, nei išdavikas. Dribergas sustikdavęs su Bur- gess kiekvieną vakarą Maskvoje, kur bu- vo ištisą mėnesį. Dribergas užsirašęs vi- sus Burgess pareiškimus ir jo pasakojimas žadąs būti įdomus.

Pasistengsime savo skaitytojus supažin- dinti su šia istorija kitame „E.L.“ nume- ryje.

* * *

Komunistinės Lenkijos vyriausybė pa- skelbė, kad išskirtos šeimos galės būti su- jungtos. Tūkstančiai vokiečių, likusių Len- kijos užimtoje Vokietijos srityse, prašė lei- dimo vykti į Vakarų Vokietiją. Anglų sa- valtaštis „Time and Tide“ pažymi, kad tula Grabowski, atskirta nuo vyro prieš 12 metų, jau nuo 1952 metų laukia leidimo. Jos ir tūkstančiai kitų prašymai užšaldyti biurokratų įstaigose. Grabowskienes duk- tė serganti džiova. Valdžia konfiskavo jos penkis paršiukus ir lysvę žemės, nes ji ne- atlikusi pyliavų. Jos padėtis esanti bevil- tiška.

Lenkų laikraštis „Głos Olszynski“ rašo, kad partatrina „itiktini Grabowskienes, kad ji atsisakytų savo planų važiuoti pas vy- rą“. Laikraštis nurodo, kad yra žmonių, kurie reikalauja leidimo keliauti be patei- sinimo ir be reikalo“.

„Time and Tide“ rašo, jog komunistai nieko bendro neturi su žmonių pagaidavi- mais ir su šeimų laime. Viskas sprendžia- ma ne žmonių, bet įsivaizduojamam vals- tybės intereso labui.

ZODIS KIEKVIENAM NEKALTO KRAUJO VARDU

Išlaisvinti iš komunistų kalėjimų ir ver- gų koncentracijų stovyklų visų tautų žmo- nės vienbalsiai patvirtina senas žinias apie pragarišką gyvenimą virš 15 milijonų vergų Sovietų Rusijos koncentracijos stovyklose. O kiek jų kituose komunistų valdomuose kraštuose. Nei Tarptautiniam Raudona- jam Kryžiui nei kitoms Caritas organizaci- joms neleidžiama jiems padėti. Komunistų valdomuos kraštus yra baisus ir be jokių perspektyvų kolchozininkų gyvenimas. Ne kaltų žmonių krauju ir ašaromis yra per- mirkusi Rusijos žemė. Auga vis nauji ma- siniai nekaltų aukų kapynai. Viso teroro čia trumpais žodžiais nepavaizduosime.

Visa, kas vyksta Rusijoje ir kitur Mask- vos vadovybėje, yra gėda mūsų laiko visai žmonijai prieš būsimas kartas. Už tą gėdą esame kalti visi, nes laisvas pasaulis pra- leido daug gerų progų aną terorą baigti be karo.

Karo mes ir dabar nenorime. Tačiau ko- munizmo vykdomą terorą reikia užbaigti nors pavėluotai. Laisvas pasaulis dar yra tiek galingas, kad užtektų laisvo pasaulio žmonių dvasinio sukilimo grąžinti vergams laisvę ir nors pagrindines žmogaus teises.

Viso laisvo pasaulio geros valios ir hu- maniškumą brangina žmonės sukilime ir nenumaldomą protestą prieš nehumanišką žmogaus traktavimą Sovietų Rusijoje ir ki- tuose komunistų valdomuose kraštuose. Pa- siryškime ir įgyvendinkime, kad nuo da- bar laisvame pasaulyje neįvyktų susiva-

žiavimo, didesnio ar mažesnio susirinkimo be rezolucijos išreiškiančios pasibjaurėji- mą ir protestą prieš vergiją ir terorą komu- nistų valdomuose kraštuose. Tokie rezol- ucijas siųskime Rusijos ir kitų komunisti- nių kraštų atstovybėms ar misijoms savam ar kituose kraštuose, Sovietų Rusijos va- dams Kremliuje, UN atstovams, savo kraš- to Vyriausybės nariams. Toms instanci- jos rašykime tuo pačiu reikalu masės in- dividualinių ir kolektyvinių laiškų.

Laisvojo pasaulio žmonės sukilime ir nenurinkime kol nebus panaikinta vergi- ja. Būkime nelaimingiems žmonėms tikri broliai ir seserys.

Patys rašykime ir kitus raginkime rašy- ti protesto laiškus.

Dievo ir žmogaus meilės vardu išeikime kovoti už mūsų brolius ir seseris. Dievas mums padės.

„Ką padarysite vienam iš tų mano ma- žiausių brolių man padarysite“ (Plg. Mat. 25.40).

„Mes tikime, kad kovoti prieš tamsybų galybės mieliai prisidės visi, kurie tiki ir garbina Dievą“ (P. Pius XI, Enc. apie ko- muniz.).

Melskimės ir veikime.

6727 S. California Ave.

INICIATORIŲ GRUPĖS VARDU

VINCENTAS BRIZGYS

Chicago 29, Illinois.

UŽNUODYTA ŽEMĖ

KETVIRTADIENIS Freiburgo Universiteto radiologijos institutas nustatė, kad kai ku- riose pietų Vokietijos vietose žemė prisigė- rusi dau radijoaktyvumu. Kaj kuriose vietovėse Reino augštypyje radijoaktyvu- mas peržengė ribą, kuri skaitoma žmogui nepavojinga.

Pranešimas paskelbtas remiantis pirmai- siais tyrimais. Netrukus universitetas pa- skelbs smulkius tyrimų rezultatus. Pagal pranešimą, radijoaktyvi žemė yra daug pa- vojingesnė negu radijoaktyvus oras, nes nuo žemės ir daržovės ir pašarai įgauna ra- dijoaktyvumo. Radijoaktyvumas ypač pa- vojingas vaikams.

Augštesnėse vietose esanti dirbamoji že-

mė ir pievos daugiau užsikrėtusios radijo- aktyvumu, negu slėnių ganyklos. Pyz., Rei- no augštypyje buvo surasta pieva 3.750 pėdų virš jūros lygio turinti dešimt kartų daugiau radijoaktyvumo už žemiau esan- čių plotų laukus. Švarcvaldo augštumose karvių pienas turėjo penkis kartus dau- giau radijoaktyvumo, už karvių pieną be- siganančių slėnių ganyklose.

Būtų įdomu sužinoti priežastis dėl kurių žemės radijoaktyvumas yra tiek pakilęs. Mokslininkai jau keli metai kalba apie ga- limą visišką atmosferos užnuodijimą su nuolatiniais atominų ir vandenilio bombų bei įvairių naujų atominų ginklų bady- mais.

NAUJAS FIURERIS?

Admirolas Doenitz'as bus paleistas iš Spandau kalėjimo š.m. spalio mėn. 1 d. Kai kurie laikraščiai jau spėjioja, ar tik jis netaps pačia pavojingiausia politine as- menybe Vokietijoje. Naujieji naciai, kurių branduolį sudaro buvusieji povandeninių laivų įgulų ir karo laivyno nariai, tiki, kad turint galvoje, jog Hitleris paskyrė Doenitzą savo įpėdiniu, pastarasis vis dar tebėra Reicho galva.

Kitais metais Vakarų Vokietijoje įvyks parlamento rinkimai. Adenaueris teks at- laikyti frontą prieš socialistus. Tačiau, jei abi pusės išrinktų maždaug panašų skai- čių atstovų, tada naujų nacių partija ga- lėtų nusverti svarstyklių lygsvarą, ypač, jei jiems vadovautų tokia asmenybė, kaip Doenitzas.

Admirolas Heye, kuris vadovavo karo pa- baigoje Vokietijos narams, taip vadinami- ms žmoniems-varlėms ir laivų sabotuo- tokiems dabar vadovauja JAV laivyno lyrai. Jis kreipėsi į Lygos narius prašydamas ne daryti didelių politinių išvadų iš Doenitzo paleidimo. Tačiau vargu ar Doenitzas ty- lės. Yra žinoma, kad Doenitzas nepakelė savo senųjų politinių pažiūrų.

* * *

Nica. Sir Winston Churchill atvyko lėk- tuvu į prancūzų Rivjerą atostogauti.

NEBESTATYS PANTEONO

Jau išėjo naujesiems mokslo metams va- dovėliai. Pagal pirmuosius pranešimus, Sta- lino kaip ir nebuve. Jei jis minimas, tai tik tarpe kitų. Vienoje vietoje jis minimas atskirai, — ten kur nurodyta kada jis mi- rė... talkininkai nepažymėti. Apie Staliną rašoma tik kaip apie „Leninizmo Pagrin- dų“ autorių.

Rusai buvo paskelbė konkursą Lenino- Stalino panteono projektams pateikti. Tas panteonas buvo numatytas statyti prie Maskvos, — Lenino Kalvoje. Tačiau, atė- jus terminui, statybos komisija paskelbė, kad nė vienas iš 875 pasiūlytų projektų ne- priimtas... Regimai, bus paskelbtas kitas konkursas, bet jau panteonui be Stalino.

Prieš dvidešimt metų rusai buvo pradė- ję statyti „Sovietų Rūmus“. Per karą sta- tyba sustojo, ir milžiniška duobė ilgai žio- vavo Maskvos centre. Dabar nutarta pa- naikinti pirmąjį projektą. Architektai kviečiami siųsti naujus projektus, kurie turi būti „kilnaus paprastumo dvasioje“...

Bonn. Pereitą savaitę buvusieji SS da- linii nariai buvo sušaukę kongresą Minde- ne. Kongrese dalyvavo 10.000 buvusiuų esesininkų, kurie atstovavę apie 500.000 savo draugų. Jie reikalavo sau lygių teisių su kitais piliečiais, teisingamiesi, kad per paskutinį karą tarptautinės teisės nuosta- tal buvę peržengti abiejų kariavusių pusių.

Jonas Jurgaitis

Man buvo pranešta, kad Vokietijoje, Schleswigo miesto ligoninėje, po keturių savaitių ligos, rugpjūčio 14 d. mirė Jonas Jurgaitis, pasiekęs garbingo 83 metų amžiaus. Palaikomas rugpjūčio 14 d. miesto kapinėse. Tremtyje jis visą laiką iki pat mirties buvo PL Bendruomenės Schleswigo seimėnės ir Mažosios Lietuvos Tarybos remėjas.

Man teko jį pažinti laike Klaipėdos Krašto sukilimo, 1923 metais. Jau keletą mėnesių prieš sukilimą, jį ruošiant ir planuojant, Erdmonas Simonaitis man pasakojo apie gerą lietuvių policijos kapitoną Joną Jurgaitį. Dėl atsargumo nesuipažinau su juo asmeniškai: visi ryšiai, kiek tai buvo reikalinga, buvo palaikomi ir toliau per E. Simonaitį, su kurio šeima Jonas Jurgaitis palaikė draugiškus santykius. Jau tada abu su Simonaičiais planavome pasinaudoti kapitono Jurgaitio patyrimu ir pavesti jam, kaip lietuviui, viso Krašto policiją, kurios Klaipėdos mieste ir trijose apskrityse būta keli šimtai.

Kaip žinoma, 1923 metų sausio 15-tą d. įėjome į Klaipėdą. Iš Girulių šiaurės pajūrio ir Trušelių-Sendvario įėjo pirmoji sukilėlių rinktinė Aukštuolio vadovaujama. Dalį Klaipėdos — Smeltę ir Prefektūrą — užėmė trečioji rinktinė vadovaujama Bajoro, specialiai mano iššaukta iš Pažėgių. Bajoras forduku atvyko pas mane su pranešimu apie Prefektūros paėmimą ir kad Petisne atsisakė kalbėtis su bet kuo, išskyrus vyr. vadą. Aš, su savo pavaduotoju Fricu ir Bajoru, nuvykome į Prefektūrą. Ten, einant paliaubų deryboms, atsirado senyvas civilis prisistatydamas kaip Klaipėdos miesto burmistras Schultz. Tas vokietis prabilo lietuviškai ir pagarbiai pareiškė, kad jo žinioje yra miesto policija, ir jis prašo mano pareidymų. Tas skubus prisitaikymas naujai situacijai ir rodoma pagarba supykino Petisnę. Jis, nesivaržydamas garsiai pasakė Schultzui: „Matai, matai, sena lapė, skuba įtikti naujiems po namams“. Schultz'as nudavė negirdis tos pasabos, nekreipė dėmesio į Petisnę, išsitempė ir laukė. Paprašiau jį ateiti kitą dieną iš ryto drauge su policijos kapitonu Jurgaičiu ir čia pat pasakiau prancūzų kapitonui Laroche, Petisne kabineto šefui:

— Ar tai uogas įrodymas, kad su šio krašto žmonėmis, nors ir vokiečiais, mes susikalbėsime?

Rytojaus dieną atvyko Schultz. Su juo buvo ir pilnoje uniformoje, su kardu ir bal tomis pirštinėmis, apie 50 metų vyras, kurį Schultz pristatė: „Prašau susipažinti, — Jonas Jurgaitis“.

Pasakęs burmistrui, kad susitarus su Krašto Prezidentu Erdmonu Simonaičiu, kapitonui Jurgaičiui pavedama visa Krašto policija, su juo atsisveikinau, palikdamas Jurgaitį platesniam išsikalbėjimui. Kalba buvo maloni, ir ryšis tuoj užsimezgė. Paklausiau kapitoną Jurgaitį apie jo vaidmenį policijos pasipriešinime sukilėliams.

— Ką gi galima buvo daryti? Toks buvo Petisne įsakymas, griežtai vykdomas policijos direktoriaus Kornelius, pabėgusio į Vokietiją. Daugumas valdininkų laikėsi pasyviai, jiems nepatiko primestas vaidmuo.

— Kokia nuotaika policijoje? — paklausiau. — Ar daug yra priešingų naujai padėčiai?

— Daugumas valdininkų yra šio krašto žmonės, jie eis savo pareigas sąžiningai ir lojaliai. Yra keletas ateivių iš pačios Vokietijos. Per porą dienų dar ne visas paaiškėjo, — pareiškė Jurgaitis.

Kapitonu Jurgaičio atsakymai ir laikysena buvo nuosirdūs, tikslu man padėti orientuotis Krašto padėtyje. Iš pirmo pasikalbėjimo gavau įspūdį, kad tai ne karjeristas, bet ramus, gerai žinąs savo darbo sritį, valdininkas. Vėliau pasirodė, kad neklaidau: jis niekuomet nestatė priekinė savo lietuviybės, nelaukė dėl to sau kokių privilegijų, jo tarnyba ir darbai buvo geriausia urodymu. Paprašiau, kad kas rytą ateitų su pranešimu apie įvykius Krašte, kad trumpiausiu laiku pateiktų žinias: kiek policijos sąstata yra ne šio krašto žmonių, kiek mokančių lietuviškai, ir sąrašą nepatikimų ar priešingų naujam režimui.

Kitą rytą jau pradėjau skirti, pagal pristatytas man policijos kvotas, administratyvines baudas, suprasdamas, jog kiekvienas naujos valdžios sprendimas yra aptariamas gyventojų tiek namuose, tiek ir viešose vietose. Nors sprendimus darydavau pats, vado J. Jurgaičio nuomonė daug pagelbėjo. Jis atnešė man ir sąrašą 10 ar 12 nepatikimų valdininkų. Su pasitenkinimu radau ten ir vachmistro Slazak pavarde, kurio griežtą neapykantą „žemaičiams“ buvau ir pats patyręs ir ruošiausi jį pašalinti. Visi jie buvo atleisti iš tarnybos, duodant trumpą laiką išvykti iš Krašto.

Kapitonas Jurgaitis pranešė apie sunkią policijos valdininkų materialinę padėtį. Mėnesio pradžioje gautąją algą markėmis išleido, o čia „viskas pabrango“ kuo ne dvi gubai ryšium su nauja padėtimi. Liepiau išduoti kiekvienam po 100 litų, paaiškinant valdininkams, kad ne gyvenimas pabrango, bet markės vertė krito ir kad lai kas eiti prie pastovios valiutos — lito. Tad ir algų dydį tenka nustatyti litais ir sekančiam mėnesiui algų lapą jau paduoti litais, tuomet ir markių kritimas ir kainų „pakilimas“ nerūpės.

Vasario 19 d. prancūzai apėjo Klaipėdą. Siena su Lietuva buvo oficialiai panaikinta. Pajūrio apsauga perėjo antram pasienio pulkui, vadovaujamam pulk. leit. Ku bilūno. Tai buvo nauja Klaipėdos kraštui, ir ne į gerą pusę. Kariuomenė vadavosi savo statutais ir jos patvarkymai nešė gyventojų tarpe sumišimą, ypač septynių kilometrų pasienio ruože: buvusios policijos taisyklės griežtai skyrėsi nuo naujai įvestų kariškų potvarkių.

Trumpu laiku pasipylė skundai Augštojo Igaliojimo Įstatigai. Policijos vadas Jurgaitis kasdien pranešdavo apie incidentus pasienio ruože: medžioklė sutrukdyta, ginklai atimti ir t.t.

Vokietijos gen. konsulas atėjo su skundu apie „sienos pažeidimą“: pasienio kareivis, pasislėpęs krūmuose ir, pastebėjęs ne matytą žvėrį — briedį, perbėgantis į Vokietijos pusę, šovė ir antru šūviu nudėjo briedį jau Vokietijos pusėje. Vokietijos atitinkama įstaiga, apsaugojanti briedžius, reikalauja 2 milijonų markių pabaudos (apie 2000 litų). Skundą atmetė, pareiškdamas gen. konsului, jei jis nepatenkintas, tegu kreipiasi diplomatinio keliu į Lietuvos Užs. Reikalų Ministeriją.

Skundams prasidėjus, tariausi su batalio no vadu majoru Liutermoza, bet supratau, kad ir geriams norams esant, nedaug ką galima padaryti, statutų negalima pakeisti. Tuomet prašiau policijos vadą Jurgaitį su pažindinti mane su jų policijos taisyklėmis. Mačiau skirtumą įstatymuose, be to, ryškiai skyrėsi ir vykdymas: jauni kareiviai, imami tarnybon pagal bendras naujų eimimo taisykles, trumpu laiku negalėjo pavaduoti policijos valdininkų. Taip pat ir Krašto Direktorių, prezidentas Viktoras Gailius, narys Borchertas ir kiti reikė savo susirūpinimą tokia padėtimi.

Viską apsvaustę, priėjau išvados, kad tenka pavesti pasienio apsaugą policijai. Bet tuo metu jau aiškėjo, kad tenka skirti policiją į Krašto (autonominę) ir Vals-

tybinę. Sienų apsaugą ir funkcijas Uoste negalima atiduoti autonominei valdžiai — tai jau aiškiai Lietuvos valstybinės prerogatyvos. Tokiu būdu su kapitono Jurgaičio pagalba apsvaustė valstybinės policijos etatus. Tai išėjo į naudą ir Klaipėdos Krašto biudžetui: atėmus iš jų kai kurias funkcijas, svarbiausia, sienų ir uosto apsaugą, Kraštui nereikėjo buvusio policijos skaičiaus; jie sumažino savo etatus bent per pusę, jei ne daugiau.

Savo projektą ir sumanymus aptariau su Pilielių Apsaugos Departamento Direktoriu J. Navaku, Kaune. Jis ir Vidaus Reikalų Ministras (rodos, Oleka) entuzias tiškai pritarė tam mano projektui. Vidaus Reikalų Ministras tik suabejojo, ar man pasiseks praveisti jį Seime, nes Lietuvoje buvo vartojama Rusijos revoliucijos terminas „milicija“.

Sako projektą lengvai apgyniau Ministeriųjų Taryboje. Visiems patiko idėja įvesti pasienio policiją ir panaikinti parubėžio pulkus. Greitu laiku tai buvo įvesta visoje Lietuvoje. Seime man irgi teko referuoti tą projektą Biudžeto Komisijoje, kur ta proga buvo aptartas ir „policijos“ žodžio terminas. Paaškinus, kad Klaipėdos Krašte „milicija“ suprantama kaip pagalbinė pilielių kariuomenė, kad jau ir dabar man teko girdėti iš policijos vado Jurgaičio, jog jo pavaldiniai, klaipėdiečiai, atsisako pereiti į „miliciją“ ir tas klausimas sudaro tik kliūčių. Projektas buvo priimtas. Po kelių mėnesių juo pasinaudojo ir Vidaus Reikalų Ministerija pakeisdama ir savo „miliciją“ į „policiją“ dėl suvienodinimo.

Tokiu būdu Klaipėdos Krašte policija buvo padalinta į Krašto (autonominę) ir Valstybinę. Policijos kapitonui Jurgaičiui pavedžiui sukomplektuoti valstybinę policiją, parinkus dalį valdininkų iš Krašto policijos ir dalį iš Didžiosios Lietuvos. Jis noriai ėmėsi to darbo, ir greit Valstybinė policija perėmė sienų saugojimą ir kontrolę uoste.

Norėjau kuo nors atsilyginti ir pačiam Jurgaičiui už tą visą darbą ir nuosirdžią pagalbą pereinamajam laikotarpyje. Dėka jo asmeniškų teigiamų ypatybių, objektyvaus, ramaus būdo ir įgimto takto, buvo išvengta daug negėstingų incidentų. Pav., jau pirmomis dienomis tiek Klaipėdoje, tiek provincijos restoranuose lankytojai iš Didžiosios Lietuvos, po kelių stiklų rodė savo patriotizmą, reikalaudami Lietuvos Himno. Vietos gyventojai nežinojo melodijos, orkestrai neturėjo nei gaidų. Dėl to kildavo triukšmas ir antausiai. Kapitonas Jurgaitis kreipėsi į mane. Išleidau potvarkį, draudžiantį giedoti ir groti Lietuvos Himną restoranuose, kur pardavinėjami svaiginamieji gėrimai.

Paklausiau Jurgaičio kuo galėčiau jam asmeniškai padėti. Pavyzdžiui, kokias tai syklės dėl jo pakėlimo iš kapitono į augstesnę laipsnį. Jis man paaiškino, kad jis mielai padėjo pereinamame laikotarpyje ir organizavo bei instruktavo Valstybinę policiją, bet dabar norėtų grįžti į savo miesto tarnybą, nes ten išstarnavo daug metų ir nenori nustoti pensijos.

— O kaip su laipsniu, ar tai Jums padėtų? — paklausiau.

— Taip, ir alga ir pagal ją pensija būtų didesnė. Kadangi aš esu Jūsų žinioje, ir turio virš trijų šimtų valdininkų, tai vietai pridera ir majoro laipsnis. Gavęs jį ir grįžęs į savo seną vietą, palaikau laipsnį ir visas su tuo surištas privilegijas, algą ir pensiją.

Aš jį pakėliau į pilnai užtarnautą policijos majoro laipsnį ir įsakymo nuorašą pasiunčiau Miesto Valdybai. Patarnavęs

AMERIKOS RABINŲ NELEIDO Į LIETUVĄ

Ilgesnį laiką Amerikos rabinų grupė lan kėsi Sovietų Rusijoje. Du grupės dalyviai rabinai David B. Hollander ir Emanuel Rackman, savo išpuolius aprašė New York Journal American. Jie savo aprašymuose pastebi, kad toks lankymosi ir ryšio sudarymas tarp Amerikos ir Rusijos žydų nebuvo leistas 40 metų. Tik dabar gautas iš Sovietų leidimas tai rabinų grupei lankyti Sovietų Rusiją, Prašyto leidimo rabinų grupė laukė 9 mėnesius.

Toji rabinų grupė aplankiusi įvairias Sovietų Rusijos vietas, norėjo aplankyti ir Baltijos kraštus, bet Sovietai nedavė leidimo. Jie aiškino, kad Vilniuje ir kituose Pabaltijo miestuose traukama tinkamų viešbučių ir ten, bendrai, atstatymas (po karo) nėra tinkamai pažengęs. Apie tai tie du rabinai rašydami N.Y. Journal American rugp. 14 d. laidoje, sako, kad jie girdėję, jog žydų būklė Pabaltijo kraštuose esanti dar blogesnė, negu bet kur kitur už Geležinės Uždangos.

Amerikos rabinų grupė lankė Lenkiją, Čekoslovakiją ir Rumuniją. LAIC

KIEK ŽMONIŲ KELIAUJA LĖKTUVAIS

Tarptautinės oro susisiekimo bendrovės 1955 metais pergabeno 51.721.000 keleivių. Palyginus su 1954 metais, lėktuvais keliaujančių skaičius pašoko 17 nuošimčiais.

1955 metais lėktuvai pervežė 855 milijonus tonų prekių, t.y. 15 proc. daugiau, kaip 1954 metais. Pašto siuntinių ir laišku transporto lėktuvais siekė 1955 metais 337 milijonus tonų, t.y. 14 proc. daugiau, kaip 1954 metais.

Tarptautinio oro susisiekimo bendrovės turėjo 1955 metų pabaigoje 1.182 keturturto lėktuvus, 1.299 dvimotorinius lėktuvus, 16 helikopterų ir 50 įvairių kitų lėktuvų.

Ši statistika apima tik tai bendroves, kurios priklauso Tarptautinei Oro Transporto Sąjungai.

ASTUONI LAPAI

B. Pukelevičiūtės premijuotas romanas ASTUONI LAPAI — 27 šil. 6 penai. — Alė Rūta — romanas TRUMPA DIENA — 28 šil. 4 penai.

V. Hugo VARGDIENIAI, 3 tomai — 62 šil. 4 penai.

NAUJA VALGIŲ KNYGA — 9 šil. 6 p. Dostojevskis — PAŽEM. IR NUSKR. 2 tomai — 36 šil. 8 penai.

N. Mazalaitė — SAULĖS TAKAS — 25 šil. 8 penai.

Orientaitė — PASLĖPTA ŽAIZDA — 14 šil. 8 penai.

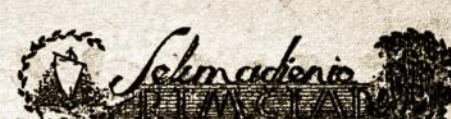
Kruliškaitė — URVINIAI ŽMONĖS — 20 šil.

MARIJA DANGUJE IR ŽEMĖJE — 11 šilung.

Vaičieliūnas — TĖVYNĖS SARGYBOJE — 22 šil.

Lalio didelis anglų lietuvių ir lietuvių anklų kalbų ŽODYNAS — 104 šil. 6 penai.

Pasirinktinai kitų knygų. DAINORA, 49 Thornton Ave. London W. 4.

Popiežius šaukia prie maldos

— Nuo šios Vatikano kalvos stebime ir kartu išgyvename didžiąją kovą, kuri šaukia vienus prieš kitus, kuri šaukia žemės tautas. Tai dvasinė kova, kuri yra ne kas kita, kaip nuolatinė ir vidinė kova blogio prieš gerą, velnio prieš Kristų. Pasaulis labai dažnai nesupranta maldos jėgą ir tuose, kurie meldžiasi, temato tik ramų, pamaldų užsiėmimą arti nuo žemės ir bendruomenės bei socialinio gyvenimo lyriškai pakilią dvasią. Malda tikrumoje yra didelis dalykas. Jūs kartu meldžiatės vienybėje su Kristumi, kuris per šimtmečius nuolat aukojasi ant altorių. Vienybėje su Kristumi ir Jūsų malda privalo kilti į dangiškąjį Tėvą. Bažnyčios visos veiklos tikslas yra antgamtinis ir tik kitame pasaulyje šviesios aiškumo pasirodys tos dvasios, kurios Bažnyčia savo maldomis, Kristaus auka ir visų tikinčiųjų maldomis laimėjo žmonijai ir paskiriems žmonėms, visus vesdamas prie Dievo ir amžniosios laimės.

— Kristaus išmokyta tikroji krikščionio malda yra apastalavimo malda. Ji apima Dievo vardo šventumą, Jo Karalystės plitimą, sūnišką atsidavimą Apvaizdai ir Jo valiai. Visi žmonių materialiniai ir dvasiniai reikalai, kasdieninė duona, nuodėmių atleidimas, broliška vienybė, kuri nežino nei neapykantos nei pagiežos, pagalba pagundose, išlaisvinimas iš visokio blogio, randa savo prašymus Viešpaties maldose. Tokios gausios malonės tegali ateiti tik iš Dievo. Štai kodėl šioje didžiojoje žmonių nelaimėje ir krizėje daug labiau pasitikiame Jūsų malda, negu valstybės vyrų sugebėjimais. iDevo akivaizdoje maldos ir tikėjimo ginklai yra galingesni už plieno ir žalvario ginklus.

— Ar apie tai nelidija istorija kiekvienam savo puslapyje? Didieji Bažnyčios atnaujinimai visuomet prasidėdavo malda ir tikinčiųjų auka. Pažvelkite į šešiolikąjį šimtmetį, kuris buvo taip sunkus katalikybėi. Savo pirmuose dešimtmeciuose iš kiekvienos pusės aidai moralinio kritimo dejavimai. Baigiantis tam šimčiui Bažnyčia vėl pasirodė savo jaunatviška jėga ir šventumu, koks buvo pažįstamas tik jos laimingaisiais laikais. Kas atnešė tą pasikeitimą? Istorija šį pasigėrėtiną pasikeitimą priskiria stipriai bažnytinio reformai, ypač Tridento Konsiliumo nutarimams. Bet ką galioja visos pastangos ir dekretoi be jų paruošimo, bendradarbiavimo ir maldos didžiųjų šventųjų, kurių tas šimtmetis buvo taip turtingas!

— Jei Bažnyčia šandie randasi prieš didžiulius uždavinius ir daugiopus rūpesčius: kovoti už taiką, gelbėti kenciančius, netikintuosius atvesti į tikėjimą, atskilusius į Bažnyčios vienybę, dabartinę civilizaciją — į krikščioniškų papročių kilumą, kaip visa tai Bažnyčia galėtų įgyvendinti be besimeldžiančių ir atgalinančių būrių, be maldos ir aukų, kasdieną kylančių į Dievą? I šiuos būrius jūs esate įsijungę. Prašykite ir gausite.

PAMALDOS

DERBY — šį sekmadienį — rugsėjo 23 d. 12 val. „Sisters of Mercy“ koplyčioje, Bridge Gate.

ROCHDALE — rugsėjo 30 d., 11 val.

BRADFORD — spalio 7 d., 12.30 v.

HALIFAX — spalio 7 d., 3 v. p.p.

VYSK. MATULIONIO ATVAIZDAS VOKIEČIŲ SPAUDOJ

Vokiečių katalikų iliustruotas žurnalas „Der Sonntag im Bild“ rugsėjo mėn. numerį įdėjo dvi nuotraukas, kuriose matyti vysk. Teofilus Matulionis su kunigais. Priešais šalia nuotraukos paaiškinama, kad pirmojo nuotraukoje matomas lietuvis vyskupas Matulionis su savo dieceizijos prelatais ir kunigais, kalintais Sibire, Solovkų salose, tik ką sugrįžus į Lietuvą, dar su kalinių drabužiais. Antrojo nuotraukoje tie patys, tik jau savo luomo drabužiuose. Ten pat rašoma, kad vysk. Matulionis jau tris kartus buvo sovietų suimtas ir kalintas: 1923, 1929 ir 1946 metais.

ELI

BIRUTĖ PŪKELEVIČIUTĖ

VLADAS

Laisvėje gyvenančių lietuvių literatūra kasmet, be kitų leidinių, ugteleja išskirtinė knyga, kurios autorius susilaukia ir medžiaginės paramos iš Amerikoje leidžiamam dienraščiui „Draugas“ Redakcijos. Šiais metais „Draugo“ premiją laimėjo Birutė Pūkelevičiūtė, parašiusi romaną ASTUONI LAPAI.

Premijuota knyga jau pasiekė ir Anglijos negausią knygos mylėtojų šeimą. Čia persipaisdiname iš tos knygos trumpą ištraukėlę.

Vieną vakarą virtuvė prigarma sulytų Seifų žydų. Pakvimpa rūkymo seliavom, storų vilnionių kojinių drėgme ir džiovintais baravykais, sunarstytais ilgom virtinėm. Lyg pats ruduo būtų atplėšęs priebučio duris ir peržengęs slengstį. Lyg pats ruduo šildytųsi atgrubusias rankas prieš kaitrią liepsną. Šla pi, atsegti kailiniai dvėklia pažlugusio Alytaus vieškelio liūdesiu, moliu aplipusiu ratų nedaliai, permirkusios miestelio turgavietės vienatvė. Kampe garuoja drėgni didžiųjų obuolių maišai: tėtis spaus iš jų namini vyną.

Žydai atveža ir Vladą, jauniausią tėčio brolių — spuoguotą bernioką, didelėm ausim, paraudusiais akių vokais.

Vladas nekaltai ir nejudė. Sėdi, lyg prikaltas ant savo mantos pundo, patempęs storą apatinę lūpą, ir žiūri pro langą.

Tebelyja. Lašas paliečia lašą, juodu virpeli susiliedami, staigiai pakimba, pritvinke vienas kito sunkumo, ir tada nurieda stiklė išvagtais takais.

Ima temti.

Ukmergės plento stulpuose įsideda žiburiai. Staigiai, lyg tiksliai valandą sutarę susimokėliai. Blizga šlapios grindys; toli, pro nuogas topolių šakas, pro suodžiais apneštus kaminus, matosi dangaus pakraštys, siekias Seirijus...

Ten dabar Tafilė nukelia nuo ugnies užbaltintų kruopų puodą. Visi susirinkę prie stalo, raikys karštas bulvinių tarkų bandas, gramdys nuo jų prigruzdusius kopūstlapius ir dažys rūgščioji grietinėlė. Ajarais galvą išsitrinkusi Anelė: šlapius, nesupintus plaukus susivijusi šviesian kuošan — žybčios baltais dantimis, garuodama kubile išmuitintos odos šiluma, po trinciais netelpanti mergautinė sveikata. Priemenėj sukostės Pranas, nusispirdamas mėšluotas klumpes. Jo rauplėtame veide švies gėdos vakaro palaima: apėitų su žiburiu tvartų nesudrums čia ramiybė, atrojančių karvių, pavasarinį ėriukų, ties džiūmiais pasilenkusių arklių — tarpusavio taika. Nuo šilto užkrosnio, aplibdyto spalvotais popirosų dėžučių po-

pierėliais, nušoks liesom kojom Daminka — tik jo, tik Vladio vieta bus tuščia.

Mama atsargiai paliečia Vladio petį.

Ir kai berniukas atsisuka, jo akys pilnos asarų. Didelės mėlynos akys: bejėgio vaiko, pamesto ant mazgais suraišio pundo, palikto svetimame kambary.

— Vladi, — tyliai klausia mama, — ar tu todėl kad... tau Seirijų gaila?

Vladas nieko neatsako. Jei jis dabar prakalbėtų, imtų raudoti balsu.

— Ar dėl to?

Vladas linktelė ir nuleidžia galvą.

Mama laiko rankoj duonos riekelį, storai apteptą bruknių uogiene.

— Te, paragauk, — sako ji atsargiai. — Gardu.

Nenoriu, — piktai atšauna Vladas, tačiau po valandėlės paima atkištą skanumyną.

Bet vos tik jis, šnirpdamas nosim, nuryja kelis kąšnius, kažkas atkabina smaugiantį gerkle gniužulą: asaros, lyg dideli žirniai, ima papstėti ant tamsiai raudonos uogienės ir darosi vis gaudžiau, ir gaudžiau. Pagaliau Vladas nebeįsiveria. Apkabina mažom rankom mamos liemenį, paslepia veidą tarp jos kelių ir pradeda kūčioti balsu.

— Na gana, vaikel, gana išsiverkei, ir gana. Va, žiūrėk — ir liūlys koks pakibo ant nosies galo...

— Spunta, — šuktelėjo mama mano pušėn. — Ko stovi tarpdury? eik arlyn. Va, čia tavo dėdė Vladas. Pasiveikink. Pasibučiuokit, gi.

— Gal jau paptek dėduliui rankon, ar ką. Nors nedaug už tavę vyresnis, nors ir apžiūmbęs, bet vistiek dėdė, — juokiasi tėtis.

Vladas tyli. Tik žvilgtelė šnairom į tėtį. Mama tebeglosto tankius Vladio plaukus, susivijusius viršugalvi mažan skurin.

Ir ko ji ten stovi? Ji mano mama! Man apima bjaurus vienturčio vaiko pavydas: iščiūnotus, išbučiuotus mergaitės neturėjusios šiuose namuose varžovų — akipleiška drąsa. Lyg tas apsisverkęs berniukas tįs kėsintųsi į man vienai tepriklausančią nuosavybę, į neaprepiamo gudumo teises. Pažvelgiu į tėtį, tarsi įjėskodama sąjungininkų pirmam savo kovos kirčiui:

— Ar paptek dėdei, — klausiu, laukdamas iš tėčio akių padaršinimo.

Pasidedu ant žemės savo žaliąjį šunį, su ilgom plaušinėm blakstienom, ir einu arlyn.

— Koks aš tau dėdė... — tyliai ištaria Vladas ir aš stapteliu.

Bet kai pamatau išsigandusį berniuką veidą ir paraudusią iš gėdos kaktą, mane užvaldo tikras pikto vaiko džiaugsmas:

— Ar paptek? — prakošiu pro dantis ir selinu, lyg pasirengusi gulti širšę.

Bet mama pagrasina man pirštu:

— Žiūrėk, kad man nesipestum! Gyven-sit dabar ir žaisit drauge. Būsit kaip brolis ir sesuo. Supratai?

Tą naktį aš negaliu užmigti. Vartausi lovoje, bučiuoju savo žaliąjį šunį ausis, juodais taškais išsiuvinėtą snukį, žvanguiną pakaktę pakabintą skambaliuką ir jaučiuosi galutinai apleista.

O nuo kito ryto prasideda Vladio ir mano peštynės — dešimtį metų užsitiesęs karas.

Bet per vienas Kūčias Kaune, po eglute Vladiui nebuvo padėta dovanų, jo daliai nekabėjo žvilgantis maišukas su medauninkais ir sidabruotais valakiškais riešutais. O mes, susėdę prie stalo, nelaukėm, kada gi, pagaliau, pasigirs jo greitį žingsniai gurgždančiu taku, trinktels durys ir Vladas nu-purtys sniegą nuo žalos milinė. Jau seniai užsižiebė vakarė žvaigždė, o mes sėdėjom tylūs... Koridorių nešvilpavo Vladas, šukuodamas prieš vėdrodį šurkščius savo plaukus, aplink jo kojas nešokinėjo, džiaugsmingai lodamas, mūsų abiejų mylimas šuniukas. Niekas netampė jo už uodegos, nemėčiojo ore, Vladas neesiveržė pro duris — degančiais skruostais, kvepiančiais skutimosiu muiilu ir gruodžio šerkšna, blykčiojančiom antpečių žvaigždutėm, susegęs liemenį austa šilko juosta. Ir aš nebučia-vau, ir jau niekad nebučiuosiu, jo šaltų, vėjuj suskilusių, lūpų.

Šalia tuščios jo kėdės buvo padėta plotka su juoda gedulo spalva.

Tą naktį snigo ant užmerktų Vladio akių. Nepaženklinto miško tankmėj, kape, kurio mes niekad neaptiksim.

Ir, turbūt, tada tik supratau, kad mudu labai mylėjom vienas kitą. Visą laiką. Dešimt metų. Ir pirmą kartą taip aiškiai, taip rėžiančiai pajutau, jog neatšaukiamai nu-stojau savo vienintelio brolio.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

DBLS KONFERENCIJA

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Trečioji DBLS Konferencija įvyks Lie-
tuvių Sodyboje šių metų spalio 13-14 die-
nomis. Pradžią šeštadienį, 3 val. p.p. ir pa-
baiga sekmadienį, 1 val. p.p.
Šių metų konferencijos tema yra: *Lietu-
vų naujosios stylių politikos taktikos akti-
valioje*. Dienotvarkė ir kitos informacijos
bus paskelbtos vėliau. Skyrių valdybos ir
kiti Sąjungos nariai yra kviečiami Konfe-
rencijoje dalyvauti.

DBLS Valdyba

SUSTOS EUROPOS LIETUVIS

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Visiems tiems E. Lietuvio skaitytojams,
kurie iki šiol neatsilygino už laikraščio
siuntimą ir neatsiliepė į pasiūstus laiše-
lius, nuo š.m. spalio mėn. 1 dienos laikraš-
čio siuntimas sulaikomas. E. Lietuvio Ad-
ministracija maloniai prašo neatsilyginu-
sius skaitytojus iki to laiko atsiklaityti,
ar parašyti dėl tolimesnio laikraščio siun-
timo. Nesumokėjusių už prenumeratą yra
apie 200 skaitytojų, kuriems laikraštis bu-
vo siunčiamas skolon. I juos dabar ir krei-
piamės, tikėdamiesi, kad jie supras lietu-
viško spausdinto žodžio reikšmę ir taip
pat sunkią medžiaginę laikraščio būklę.
„E.L.“ Administracija ir Redakcija.

JAUNIMAS BAIGĖ ATOSTOGAS

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Visos šio krašto mokyklos šią savaitę pra-
dėjo naujuosius mokslo metus. Jaunimas,
pašilęs du mėnesius, pradėjo darbą. Šią
savaitę taip pat pradeda veikti ir įvairūs
koledžai, kur galima vakarais daug gerų
dalykų išmokti, įsigyti mokslo diplomus.
Lietuviai, nors ir vyresnio amžiaus, gali
tuos vakarinius koledžus lankyti ir, išmo-
kė bet kurio amato, žymiai pagerins savo
būklę ir geriau užsitikrins rytojų. Mokyti-
si niekam ir niekad nevėlu.

KELIONĖ PARYŽIUN

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

„Europos Lietuvio“ loterijoje bus galima
laimėti ne tik redaktoriaus postą ir jo sa-
vaitinę algą, bet taip pat ir kelionę lėktu-
vu į Paryžių. Nerukus bus jau galima įsi-
gyti loterijos bilietus.

KURION GRUPĖN PRIKLAUSO
LIETUVIAI?

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Britų Centrinio Statistikos Biūro duo-
menimis D. Britanijoje piliečių uždarbiai
perėjais metais buvo tokie: 15.900.000 as-
menų uždirbo mažiau, kaip 500 svarų, ne-
atskaičius mokesčių. 8.850.000 uždirbo tarp
500 ir 1000 svarų. 875 asmenų uždarbis bu-
vo tarp 1000 ir 1500 svarų. 240.000 uždirbo
tarp 1500 ir 2000 svarų. 274.000 uždirbo
iki 5000 svarų ir 61.000 piliečių uždirbo
daugiau, kaip 5000 svarų per metus.

STUDENTAS A. SUKYS GRĮŽO
MANCHESTERIO UNIVERSITETAN

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Šį pavasarį Manchesterio Universitetas
buvo išsiuntęs keliems mėnesiams studen-
tą Algį Sukį į Vokietijos Universitetą vo-
kiečių kalbai pagilinti. Šią savaitę studen-
tas A. Sukys grįžo Anglijon. Jam dar liko
dveji metai studijuoti.

LIETUVIO SPAUSTUVĖ CHERTSEY

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Jonas Šablinskas jau daugiau kaip me-
tai verčiasi savarankiškai, įsisteigęs nuo-
sava spaustuvė Chertsey, Surrey, London
Street 43 a. J. Šablinskas Lietuvoje taip
pat nuo mažų dienų dirbo spaustuvėse. Sa-
vo spaustuvę jis yra pavadinęs Alba Press
vardu. Ten dabar yra rišamos Nidos Kny-
gų Klubo leidžiamos knygos, „Santarvė“ ir
„Žibintas“.

CIA VISKAS IS ANKSTO

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Visi jau žinome, kad Angijoje reikia vis
ką rengti iš anksto: vienas atostogas bai-
gus, po mėnesio jau reikia užsirašinėti atei-
nančiai vasarai vasarvietėje vieta. „Euro-
pos Lietuvio“ Redakcija renkiasi ateinan-
čiais metais organizuoti skaitlingesnę lie-
tuvų išvyką — ekskursiją į kontinentą:
Vokietijon ir Šveicarijon. Tuoj po Kalėdų
bus sudaromi sąrašai lietuvių, norinčių
ateinančią vasarą toje ekskursijoje daly-
vauti.

PENKI MILIONAI SIUNTINELIŲ

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

Šiemet CARE organizacija numato išda-
linti 5 milijonus pakietų septyniolikos vals-
tybių gyventojams. Bus sušelpiti šių vals-
tybių gyventojai: Graikijos, Italijos, Vaka-
rų Vokietijos, Jugoslavijos, Korėjos, Viet-
namo, Pakistano, Indijos, Kosta Rikos, Sal-
vadoro, Honduraso, Panamos ir Izraelio.
Pakietėliai vidutiniai svers 22 svarus ir
juose bus: ryžiai, sūrio, pieno miltelių, pu-
pelių ir miltų.

SKAITYK
„EUROPOS LIETUVI“!

MANCHESTERIS

B ir D NOTTINGHAME

WOLVERHAMTONAS

VOKIETIJA

MANCHESTERIS

Š.m. rugsėjo mėn. 17 dieną L.S. Klubas
patalpose buvo sukvietas Manchesterio ir
apylinkės tėvų susirinkimas.
Po pranešimo ir mokytojo D. Dainausko
paskaitos, nutarta jau pradėjusį veikti vai-
kų darželį perimti vietos kultūros ir koor-
dinacinio komiteto globon. Vaikų darželis
skelbiamas visos Manchesterio ir apylin-
kės lietuvių bendruomenės vaikų darželiu.
Tėvai įsipareigojo mokėti po vieną šilingą
mėnesinio mokesčio.

Vietos L.S. Klubas įsipareigojo parūpin-
ti vaikų darželiui patalpas. Vaikų darželio
auklėjimo ir mokymo darbą vesti sutiko
manchesteriečiams pažįstama ponė B.
Končienė. Susirinkę tėvai pakvietė p. A.
Padvoliskį, jau anksčiau gražiai pasidarbav-
usį vaikų darželio reikalais, būti jų atsto-
vu. Susirinkimas išreiškė vietos „Ramo-
vės“ pirmininkui ponui Kupščiui padėką
už pareiktą iniciatyvą bejudinant vaikų
darželio klausimą.

Tėvų lėšomis jau įgytos vaikučiams su-
pynės, sviediniai ir kiti žaislai. Dabar tė-
vai turi padėti šiek tiek pastangų ir pasi-
rūpinti susitvarkyti taip, kad visi priešmo-
kyklinio amžiaus vaikai tą Vaikų Darže-
lį lankytų. Čia jie bus mokomi kalbėti lie-
tuviškai, dainėliu, žaidimų ir įsigys pirma-
sias mokslo žinias. Tik nuo tėvų priklaus-
ys darželio ateitis, pažanga ir nauda.

K.K. Komitetas įsipareigojo taip pat dē-
ti visas pastangas, kad pradėjus darbą ir
su mokyklinio amžiaus vaikučiais.
Susirinkimas vadovaujamas M.K.K. ko-
miteto pirmininko kun. Kamaičio praėjo
jaukioje ir darbingoje nuotaikoje.

Gražu ir miela girdėti, kad plėšiami kul-
tūros dirvonai.

MANCHESTERIS

VAIKŲ DARŽELIS

Pranešame Manchesterio ir apylinkės
lietuviams, kad Manchesterio L.S. Klubas
patalpose veikia vaikų darželis. Visų tė-
vėlių šventa pareiga atvesti savo vaiku-
čius. Kad jau nuo pirmos jaunystės ga-
lėtumėm atsigrūti nutaėjimo pavojui.
V. Darželis veikia kas sekmadienį nuo
3 val. 30 min. iki 5 val. 30 min. V. darže-
lio auklėjimo ir mokymo darbui vadovau-
ja p. Končienė.

Manchesterio kultūros
Koordinacinis Komitetas

NOTTINGHAME

Nottinghamiečių ir apylinkės svajonė iš-
sipildė: Bubulis ir Dundulis atdundėjo iš
Londono į Nottinghamą. Spektaklio žiūrė-
ti susirinko per 200 lietuvių, atsukbėjusių
iš visų galų, nes po 6 val. 30 min. buvo
nusistatyta į salę žiūrovų nebeįsileisti...

Prieš vaidinimą buvo minima Tautos
Šventė. Ta proga skyriaus pirmininkas P.
Bivainis paskaitė paskaitą apie Tautos
Šventės reikšmę ir apie mūsų uždavinius
tremtyje.
Po to prasidėjo vaidinimas. „Ugnį užde-
gė“ VI. Dargis su labai vykusia deklamaci-
ja — prologu. Režisoriui p. Neveravičiui
teko supažindinti žiūrovus su aktorais,
nes nelaimė, programos buvo užmirštos
Londonė. Scenai atsidarius, žvilgsniai vi-
sų susigrėžė į gražias Petrikonio dekoraci-
jas. Besigėrint dekoracijomis, scenoje pa-
sirodė Nottinghamo tautinių šokių grupė,
kuri puikiai išpildė du šokių, porodyda-
ma savo didelių menišnių gabumų. So-
kiam vadovavo p. Fidlerienė, akordeonu
pritarė p. Fidleris.

Šokėjoms dingus užkulisyje, scenoje pa-
sirodė šio vakaro kaitininkai Bubulis ir
Dundulis, kurie savo vykusia intriga užka-
riavo salę, lydėjusią jų nutikimus ir gra-
žius išsireikšimus nesulaikomu juoku. Ak-
toriai vaidino vienas už kita geriau.

Žiūrovams pavargus bepojant į sceną
išėjo skyriaus pirmininkas, kurio priekyje
žengė Danutė Kiburaitė ir Vincukas Matu-
levičius nešini už save didesėmis gėlių
puokštemis, kurias jie įteikė režisoriui ir
šokių vadovė. Pirmininkas padėjo spek-
taklio „kaitininkams“.

Vėliau buvo alutis, šokiai ir loterija, ku-
rią pravedė p. Kiburienė. Žiūrovai išsi-
kirstė atsigaivę lietuvišku menu, su viltimi,
kad tokie spektakliai bus rengiami daž-
niau.

NOTTINGHAME

BELGIJA

Belgijos LB krašto valdybos ilgamečiui
pirmininkui P. Semokui išvykus į JAV, iš-
rinkta nauja LB vadovybė: pirmininkė St.
Dominaitė-Baltus (39, rue des Grands
Champs; Lambertmont/Verviers, Belgija),
sekretorius kun. J. Dėdinas, nariai P. Juk-
nevičius ir J. Pakarklis.

Manchesterio kultūros
Koordinacinis Komitetas

Coventry ir apylinkių lietuvių dėmesui!

TAUTOS ŠVENTĖS

Minėjimas rengiamas š. m. rugsėjo mėn. 28 d., še-
štadienį, YMCA salėje, Warwick Rd., netoli stoties.

Minėjimo pradžią lygiai 6 val. p.p. Pavėlavę bus
leidžiami į salę tik pertraukų metu.

Minėjimo programoje Meno Sambūris „Londono
Vaidila“ suvaldins A. Būko 3-jų veiksmų linksmą nuti-
kimą BUBULIS ir DUNDULIS.

Po minėjimo bus pasilinksminimas, šokiai. Gros
lietuviškas džiazas.

Visi tautiečiai kviečiami minėjime apsilankyti.
DBLS Coventry Sk. Valdyba

NOTTINGHAME

VALDZIA VALDZIAI NELYGU...

Labai gerbiu p. Plunksnagraužį už jo
puikius užrašus. Jo užrašai man patinka
net ir tada, kada juose esu pats „patrau-
kiamas per danti“, kaip tai buvo prieš
porą savaitę.

Ponas Plunksnagraužis meistriškai pa-
rašo įvairiausiomis gyvenimo temomis.
Bet ir genialiam žmogui neįmanoma vis-
ką gerai žinoti, o ypač neįmanoma susi-
gaudyti mūsų vidaus „politikoj“. Čia kiek
suklupo ir p. Plunksnagraužis kaip tas
matyti iš jo „užrašų“ Europos Lietuvio
34 nr. Jam, ramiuose parkuose bešluojant
lapus ir būnančiam toli nuo „viršūnių“,
sunku susigaudyti mūsų valdžių painia-
voj.

Tiesa, aš esu mūsiškio augščiausio so-
vietų prezidentu, bet kartu yra tiesa, kad
mano galia yra mažesnė net už tikrojo
sovietų prezidento... Beto, aš puoliau Lie-
tuvų Namų Bendrovės Direktorių t.y.
kapitalistinę valdžią. Direktoriai, kaip
tikri kapitalistai, nenori ne tik klausyti,
bet net išklausti mūsų — liaudies patikė-
tinių balso... Beto, kaip aiškėja iš neklai-
dingų p. Plunksnagraužia „užrašų“, tie
Kapitalistai, pasirodo, nesiskaito ir su mū-
sų demokratine valdžia — DBLS C. Val-
dyba, t.y. neatspausdina naujųjų DBLS
įstatų.

Negaliu sutikti su p. Plunksnagraužio
išvedžiojimais dėl atvirukų. Matyti, kad
valdžia neprileidžia p. Plunksnagraužio
prie spaustuvės bei spausdintų dalykų;
jam nesusipažinusiam su spaudimo smulk-
menomis, šis reikalas atrodo baisėmis ne-
gu jis yra iš tikrųjų. Jei p. Dyvas galėjo
atsispausdinti vokų ir dešimtį jų parduoti
už šilingą be nuostolio, tai, spausdinant

dideliais kiekiais, tužinas vokų kaštuotų
ne daugiau kaip 9 ar 10 penų. O propa-
gandinė šio reikalo pusė būtų tikrai di-
delė.

Sutinku su p. Plunksnagraužiu, kad
prieš kalis metus pasirodę brangūs „tau-
tiškai pigūs“ atvirukai galėjo abaidyti
tautiečius nuo jų pirkimo. Atvirukuose
žiūrėti į lūšnas, baisesnes už matytas Kau-
no „Brazilkoj“, nėra jauku, o siųsti jas
svetimtautiams — būtų nusikaltimas
„prieš Valstybę ir tautą“. Bet užmirškim
kas buvo ir nepakartokim tokios klaidos
ateity. Šiems metams kalėdinius atviri-
kus spausdinti, aišku, jau per vėlu. Ale
jau pats laikas juos projektuoti kitų me-
tų Kalėdoms.

Vokai ir laiškų popieris su patraukliais,
skoningais, prasmingais braižinėliais ir už-
rašais — yra skubus reikalas. Čia nereik-
kia didelių, painių sunkiai suprantamų
paveikslų ar braižinių. Kaip pavyzdį štai
po ranka turiu „Atžalyno“ (Vokietijoje)
spausdintą laiškų popierių. Jis visai papras-
tas, bet prasmingas. Viršutinį dešinį lapo
kampą kerta tautinė juotelė, o viršų —
vidury įrašas: „Tegul meilė Lietuvos dega
mūsų širdyse... Iš Himno“. Juk ką nors
panašaus būtų visai lengva padaryti. Pav.,
trispalvės vietoj galėtų būti. Vytis Gedi-
mino stulpų fone ar kas nors panašaus
ir įrašas: „

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse.
Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi.

Iš Himno“.
Šale pridėti angliškai vertimą. Paskuti-
nes dvi eilutes pabraukius raudonu rašalu,
— keletą blankų reikėtų nemokamai nu-
siųsti Diplomatijos Šefui ir VLIK'o šefui...
K. Valteris

WOLVERHAMTONAS

Š.m. rugsėjo mėn. 8 dieną, George salė-
je, įvyko Tautos Šventės minėjimas. Mi-
nėjimą atidarė skyriaus pirmininkas D.
Narbutas, paskaitydamas pritaiktą tai die-
nai kalbą.

Po pirmininko prakalbos susirinkusieji
gražiai padainavo lietuviškų dainų ir link
smai pašoko, griežiant į ramą džazui. Bu-
vo taip pat surengta pasisekimo turėjusi
loterija. Viskas praėjo geroje nuotaikoje,
kultūringai, gražiai. Išsiskirstydami wol-
verhamptoniečiai reikė pasitenkinimą ir
pagėdavo, kad panašūs pobūviai būtų or-
ganizuojami dažniau.

Sąjungos Wolverhamptono skyrius dė-
koja visiems atsilankiusiems ir minėjimą
ir parėmusiems aukomis loterija.

Wolverhamptoniečiai dėkingi J. ir D.
Narbutams, kurie nenuilstamai vadovauja
ir pašvenčia daug energijos į laiko sky-
riui ir jų taktininkams p.p. Ivanauskui ir
Adomaičiui. Skyriaus vadovybės iniciaty-
va netrukus į Wolverhamptoną atvyks te-
atras iš London. Visi laukia.

NORTHAMPTONAS

Maloniai prašome Tamstą, patalpinti ši
mūsų straipsnėlį į Tamstų redaguojamą
„Europos Lietuvi“. Beto maloniai prašo-
me, kad nepataisytumėte per daug, nes
tomet atsisakysime nuo rašymo ir skal-
tymo.

Praita kartą buvau parašęs, kad North-
hamptono skyriaus nariai ir prijaudian-
tieji buvo sukviešti į susirinkimą, kurie
nutarė pastatyti du paminklus, bet „Eu-
ropos Lietuvių“ buvo parašyta, kad Val-
dyba posiedžiavo ir nutarė statyti pamink-
lą. Šitas toks didelis pakeitimas, pakenkė
skyriui.

Northampton A. Barančiukas

DBLS-gos Northamptono Skyrius š.m.
rugsėjo 9 d. minėjo rugsėjo 8-tą ir Kariuo-
menės šventę.

PADĖKA

Paskaitininkams p. pulk. Vidugiriui, p.
P. Stančiui, kun. Daukniui.

Minėjimo proga kalbėjusiems šv. Mari-
jos Katedros klebonui Woodard, Northam-
ptono Ukrainiečių Skyr. pirmininkui Pi-
cunko, Ketteringo Skyr. atstovai p. Na-
gienė, Corby Skyr. atstovai p. V. Petraus-
kui.

Jaunimui už daineles ir eilėraščius, Bi-
rutei Paulauskai. Romai Perminaitėi,
Vydui Gerveliui, Rytui Barančiukui. Ir vi-
diems gražiai sugiedojusiems per šv. mi-
šias.

Wellingborough, Ketteringo, Corby, ir
vietos lietuviams už dalyvavimą ir aukas
dėl padengimo išlaidų minėjimą rengiant.
Reiškiame širdingą padėką.
Skyriaus Valdyba

VOKIETIJA

DVIEJU CHORISTŲ VESTUVĖS

Iš penkių lietuviškųjų darbo ir sargybų
kuopų prie amerikiečių armijos Vokietijo-
je, 8593 Tiltų priežiūros kuopa yra pati
mažiausia. Tik 87 vyrai. Tačiau jos pas-
tangos kultūrinėje plotmėje, atrodo, ar
tik nebus pačios didžiausios ir sėkmingiau-
sios. Tik čia buvo įmanoma suorganizuoti
ir pastoviai palaikyti augšto meninio ly-
gio vyrų chorą, kurio dainomis turėjo pro-
gos pasigėrėti didelė dalis Vokietijoje gy-
venančių lietuvių, ne tik artimoje Kaiser-
slauterno apylinkėje, bet ir tolimame
Miunchene ar dar tolimesniame Hambur-
ge. Ten, kur dėl vienokių ar kitokių kliū-
čių neįmanoma nuvykti pilnam chorui,
važiuoja 8 ar 6 vyrai, o reikalui esant,

stojasi scenoje ir kvartetas ar trio.
Ir štai du iš tų aktingųjų lietuviškos
dainos puoselėtojų rugsėjo pradžioj, ma-
žutėje, bet labai jaukioje kareivinių kop-
tytėlėje, asistuojant dalinių kapelionui ir
dalyvaujant jų draugams choristams, pri-
ėmė moteryškas sakramentą. Pirmoji po-
ra: Česlė Vasevičiūtė, paskutinės lai-
dos Kauno Jėzuitų Gimnazijos abiturien-
tas, nuo 1951 m. F. Strolto choro tenoras,
vienas iš kvarteto ir trio narių, ir Irlė Šlu-
ka iš Sudetų Vokietijos pabėgėlė. Antroji
pora: Juozas Paškauskas, rokiškietis, ta-
me padame chore dainavęs antruojų te-
noru ir priklausęs dvigubam trio. Jo žmo-
na Charlotte Ebert, vokietijų tautybės.

Po bažnytinį apeigų įvykusiamė pobū-
vyje, susidarė retai sutinkama nuosirdžiai
jauki lietuviška nuotaka. Kaip nematėms
tanti gija aidėjo ilgesio kupinos lietuviš-
kosios dainos. Malonu buvo stebėti, kai
vokiečių tautybės jaunoji ponė Vasevi-
čiėnė kartu su visais traukė „Pražydo jaz-
minai po langų“, ar „Graži tu mano bran-
gi tėvyne“...

Abidvi jaunosios šeimos ruošiasi išvykti
į Jungtines Amerikos Valstybes. Linkė-
tina ir reikia, tikėti, kad jie ir ten atiduos
savo duoklę jų taip pamėgtam ir ligi šiol
sėkmingai puoselėtam lietuviškos dainos
menui

K.B.L. (ELI)

GREITAI PATIKIMAI PIGIAI

su tikra pristatymo garantija

P. & B. SUPPLY CENTRE LTD.

8A THURLOE PLACE, LONDON S.W.7, ENGLAND

eksporto firma, turinti 10 metų patyrimą

išslundžia sluntinius į Lietuvą

RAŠYTI LIETUVISKAI!

TAUTOS ŠVENTĖS PROGA LANKESI
VLIKO VYKDOMOSIOS TARYBOS
PIRMININKĖ A. DEVENIENĖ

Wenheno lietuvių stovykloje tautos
Šventė buvo švenčiama sekmadienį — rug-
sėjo 9 d. Jau iš pat ryto stovykloje jautė-
si šventiška nuotaka, nes buvo laukiamas
atvykstant VLIKo Vykdomosios Tarybos
Pirmininkės A. Devenienės, 9 val. vėliau
vėjos pakėlimui stovyklos aikštėje susiren-
ka gausus vietos gyventojų būrys. Paki-
lus Lietuvos tautinei vėliavai ir nuskam-
bėjus tautos himnui, į susirinkusius žodį
tarė PLB vietos apylinkės pirmininkas
Vincas Martinaitis, pažymėdamas, kad
kova už savo krašto laisvę yra mūsų, kaip
tremtinių, egzistencijos pateisinimas.

10 val. abiejų konfesijų koplytėlės pri-
sipildė pilnutėlės susirinkusių pasimelsti.
Augščiausiai prašant savo kraštui lais-
vės, o sau kantrybės ir ištvermės. Šventei
pritaikintus pamokslus pasakė: katali-
kams — kun. Girčys, evangelikams — kun.
Keleris.

Atvykus lauktai viešniai, — VLIKo
Vykdomosios Tarybos Pirmininkei poniai
A. Devenienei, kad ir skurdžiai atrodan-
čioje, tačiau žalumynais ir gėlėmis išpuo-
toje lentinio barakų salėje, pradėtas iškil-
mingas posėdis, kurį atidarė ir atvykusią
viešnią pasveikino bedruomenės apylin-
kės valdybos pirmininkas V. Martinaitis.
Ponia A. Devenienė ilgoje ir turiningoje
kalboje išskėlė D.L.K. Vytauto nuopelnus
lietuvių tautai ir jo vaidmenį istorijoje.
Pereidama prie tremties problemų ir pa-
liesdama Lietuvos laisvinimo uždavinius,
kalbėtoja pažymėjo, kad savitarpė nesam-
taika, grupių nesutarimas labai apsunki-
nęs tų uždavinių vykdymą. Baigdamą, p.
Devenienė išreiškė viltį, kad Vytauto dva-
sia pabus mūmyste, kad pavergtas Lietu-
vos kraštas vėl atgaus laisvę ir nepriklau-
somybę.

Iškilmingam posėdžiui pasibaigus, vie-
tos vargo mokyklos mokiniai, vadovauja-
mi mok. Atienės, pašoko keletą tautinių
šokių, padainavo ir padeklamavo eilėraš-
čių. Mažųjų programa buvo palydėta šil-
tais susirinkusiųjų plojimais.

VLIKo Vykdomosios Tarybos Pirminin-
kei poniai A. Devenienei jos apsilankymo
proga įteikta wenheniečių tremtinių do-
vana — lietuviškų audinių juosta.

V. Klioniskietis

PRAŠOMI ATSLIEMPTI

MINUTAI Kąys ir Stasys prašomi jie pa-
tys arba žinantieji jų adresus parašyti:
Liudas Laukžemis, 6218 SO. Artesian
Ave, Chicago 29, ILL. USA. Turima ne-
paprastai svarbių žinių.

VARKAVIČIUS Leonas, kilęs nuo Zarasų,
prašomas atsiliepti broliui Julijui Varka-
vičiui šiuo adresu: 453 Clendenan Ave.
Toronto, Ont. Canada.

SKETERSKAS Julius, kilęs iš Zarasų apk.
Prašomas parašyti šiuo adresu: Rev. F.
Gureckas, 7142 Osceola Ave, Chicago 31;
USA. Turima svarbių žinių.

STALIONIS P., gyvenęs DWAEC Agricul-
tural Camp, Ashbourne, Derby, arba ži-
nantieji jo adresą, prašomi pranešti D.
B.L.S. Valdybai, 1, Ladbroke Gdns., Lon-
don W. 11. Gauti svarbių laiškų.

NAIBERKA Jurgis, sūn. Jono arba Stanis-
levas SIDARAVIČIUS, prašomi parašyti
„E. Lietuvio“ Redakcijai. Turime svar-
bių žinių.

CININAS VIKTORAS, gyvenęs Prancū-
zų zonoje, Vokietijoje. Vėliau žadėjęs kel-
tis Anglijon. Jis pats, arba jo adresą ži-
nantieji, prašomi parašyti: K. Martuševičius,
1397 Giddings Rd., Cleveland 3, Ohio
U.S.A.

MATULEVIČIUS EDMUNDAS, PRA-
NAITIS MOTIEJUS, PRANAITENĖ KAZI-
MIERA, dar prieš karą gyvenę Leiceste-
ryje, Anglijoje ir ten turėję siuvyklas. Jie
patys ar jų pažįstami, prašomi parašyti į
„E. Lietuvio“ Redakciją. Turima jiems
svarbių žinių.

KIKAS DONATAS, kilęs iš Garliavos
vals., Kauno apskr., prašomas atsiliepti, ar
jo adresą žinantieji, parašyti: A. Wynn,
17, Wellview Dr. Motherwell-Lanarkshire,
Scotland. Papieškomam turime svarbių ži-
nių.

K.B.L. (ELI)

GRE

PASAULYJE

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redaguoja Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 1-2, Ladbroke Gardens, London W.11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taisto ir trumpina savo nuožūra. Prenumeratos kaina: metams — 40 šil., 6 mėn. — 22 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol. metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris f šil. Leidžia — Lietuvos Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdya ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai: Vokietijoje — Pr. Zundė, Prancūzijoje — E. Turauskas, Belgijoje — P. Sekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Minevičius, Danijoje — A. Bričkus, Australijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas. Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd. 1-2 Ladbroke Gardens, W.11. Telephone: LADBROKE 1186